

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kerhotoiminnan laatukorteista

KH § 123
(valm. Mikko Saari)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kerhotoiminnan laatukorteista Kajaanin kaupungilta. Lausunnon ovat laatineet rehtori Pertti Määttä sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattori Leila Lassilla.

Lyhyesti lausunnon sisällöstä

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta on vakiintunut yhteiskunnassamme tukemaan perheiden arkea mahdollistaen vanhempien opiskelun tai työssäkäynnin sekä lapsen kasvua ja kehitystä edistämällä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve on kasvava. Palvelu on tärkeä osa lapsen turvallista ja hyvinvointia edistävää arkipäivää. Kerhotoimintaa on päästy kehittämään hyvälle alulle korvamerkittyjen avustusten avulla. Edellisen laman aikana kerhotoiminnan resurssi hävitettiin kouluista olemattomiin. Useitten vuosien kerhotoiminnan lamaantumisen johti siihen, että alkuun toiminnan elvyttämisessä oli haasteita. Nyt koulut ovat löytäneet jälleen kerhotoiminnan mahdollisuudet. Ennen kaikkea kerhotoiminta on mahdollisuus kaikille lapsille ohjattuun matalan kynnyksen harrastustoimintaan ja tukee siten lasten ja nuorten tasapainoista kasvua.

Kajaanin kaupungissa aamu- ja iltapäivätoiminnan piiriin pääsevät lähes kaikki 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaat sekä erityisen tuen oppilaat. Toimintaa järjestävät seurakunta, kolmas sektori sekä varhaiskasvatus ja perusopetus yhteistyössä. Tulevana syksynä alkaa usealla koululla aamutoiminta, joka toteutetaan yhteistyössä koulujen kanssa. Ohjaajien kelpoisuudet, lapsiryhmien koko sekä toiminnan sisältö on kirjattu Perusteiden 2011:11 mukaan kaupungin toimintasuunnitelmaan. Erityisen tuen oppilaat on sijoitettu yhteistyössä kiertävien erityislastentarhanopettajien sekä perusopetuksen laaja-alaisten erityisopettajien kanssa. Tarvittaessa tuen tarpeessa oleville oppilaille on perustettu pienryhmiä. Kerhotoimintaa on järjestetty usean vuoden ajan jokaisessa kunnan perusopetuksen koulussa. Toimintaa on järjestetty opettajien ohjaamana sekä yhteistyössä kolmannen sektorin sekä seuratoimijoiden kanssa. Kerhotoiminta on vakiinnuttanut sijansa osana lapsen hyvää koulupäivää. Koulut ovat löytäneet kerhotoiminnan mahdollisuudet ja oppineet tukemaan lapsen päivää toiminnan avulla. On tärkeää, että kerhotoiminnalle saadaan rahoituksen näkökulmasta jatkuvuus myös tulevina vuosina.

Lausunnossa esitetään huomioimaan erityisesti asiakaspalautteen keräämisen ja tässä oppilaan kokemuksen näkökulma toiminnan

laadun arvioinnissa. Lisäksi lausunnossa painotetaan aamu- ja ilta-päivä- sekä kerhotoiminnan koordinaation merkitystä. Myös tilojen asianmukaisesta suunnittelusta on huolehdittava peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhdessä.

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle, liite 2

Lisätietoja asiasta antaa sivistysjohtaja Mikko Saari,
puh. 044-7100 235. Sähköpostiosoite muotoa:
etunimi.sukunimi@kajaani.fi

Kaupunginjohtajan ehdotus: Kaupunginhallitus antaa asiasta liitteen mukaisen lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Kaupunginhallitus: Hyväksyi.

Pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa Kajaanissa 25.6.2012.

Tuija Aarnio
pöytäkirjanpitäjä

Opetus ja kulttuuriministeriö: Lausuntopyyntö perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kerhotoiminnan laatukorteista

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta on vakiintunut yhteiskunnassamme tukemaan perheiden arkea mahdollistaen vanhempien opiskelun tai työssäkäynnin sekä lapsen kasvua ja kehitystä edistäen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve on kasvava. Palvelu on tärkeä osa lapsen turvallista ja hyvinvointia edistävää arkipäivää. Kerhotoimintaa on päästy kehittämään hyvälle alulle korvamerkittyjen avustusten avulla. Edellisen laman aikana kerhotoiminnan resurssi hävitettiin kouluista olemattomiin. Useitten vuosien kerhotoiminnan lamaantumisen johti siihen, että alkuun toiminnan elvyttämisessä oli haasteita. Nyt koulut ovat löytäneet jälleen kerhotoiminnan mahdollisuudet. Ennen kaikkea kerhotoiminta on mahdollisuus kaikille lapsille ohjattuun matalankynnyksen harrastustoimintaan ja tukee siten lasten ja nuorten tasapainoista kasvua.

Kajaanin kaupungissa aamu- ja iltapäivätoiminnan piiriin pääsevät lähes kaikki 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaat sekä erityisen tuen oppilaat. Toimintaa järjestävät seurakunta, kolmas sektori sekä varhaiskasvatus ja perusopetus yhteistyössä. Tulevana syksynä alkaa usealla koululla aamutoiminta, joka toteutetaan yhteistyössä koulujen kanssa. Ohjaajien kelpoisuudet, lapsiryhmien koko sekä toiminnan sisältö on kirjattu Perusteiden 2011:11 mukaan kaupungin toimintasuunnitelmaan. Erityisen tuen oppilaat ovat sijoitettu yhteistyössä kiertävien erityislastentarhanopettajien sekä perusopetuksen laaja-alaisten erityisopettajien kanssa. Tarvittaessa tuen tarpeessa oleville oppilaille on perustettu pienryhmiä. Kerhotoimintaa on järjestetty usean vuoden ajan jokaisessa kunnan perusopetuksen koulussa. Toimintaa on järjestetty opettajien ohjaamana sekä yhteistyössä kolmannen sektorin sekä seuratoimijoiden kanssa. Kerhotoiminta on vakiinnuttanut sijansa osana lapsen hyvää koulupäivää. Koulut ovat löytäneet kerhotoiminnan mahdollisuudet ja oppineet tukemaan lapsen päivää toiminnan avulla. On tärkeää, että kerhotoiminnalle saadaan rahoituksen näkökulmasta jatkuvuus myös tulevina vuosina.

Aamu- ja iltapäivätoiminta:

Laatukorttien toiminnan kuvaus on laaja ja perustuu vuonna 2011 valmistuneisiin perusteisiin sekä koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan linjauksiin.

Laatukriteereihin liittyen on huomioitava erityisesti toiminnan koordinointi, joka voidaan toteuttaa oman työn ohessa, koulun rehtorin tai muun sivistyshallinnon työntekijän koordinoimana. Keskeistä toiminnan laadun varmistamiseksi kuitenkin on, että kunnassa toimii henkilö, joka koordinoi, ohjaa ja valvoo toimintaa ja huomioi tarvittaessa laadun ja kehittämisen näkökulman kunnallisessa valmistelussa, kehittämistyössä sekä päätöksenteossa. Tärkeää on myös, että laadukkaan toiminnan varmistamiseksi toimitaan yhdessä muiden palveluntuottajien, oheisverkostojen sekä koulujen kanssa. Näin varmistetaan perheiden ja ennen kaikkea lapsen hyvinvoinnin tukeminen.

Toisena merkittävän laadukkaan toiminnan tekijänä ovat toimintaan sopivat tilat. Laatukorteissa tulisi olla maininta aamu- ja iltapäivätoiminnan tilojen turvallisuudesta, viihtyvyydestä ja soveltuvuudesta. Perusopetuksen tilat ovat useilla alueilla maassamme peruskorjaustarpeessa tai

vanhojen kiinteistöjen tilalle suunnitellaan uudisrakentamista. Laatuksiteereissä on huomioitava aamu- ja iltapäivätoiminnan näkökulma myös rakentamiseen liittyen.

Kerhotoiminta

Kajaanin kaupungin kerhokoordinaattori toimii yhteyshenkilönä Kainuun alueen kerhotoiminnan kehittämisverkostossa. Alueelliset kehittämisverkostot ovat keskeinen osa valtakunnallista kerhotoiminnan kehittämistä. Kuntakohtaiset erot verkostoitumisessa ovat suuret ja sitä kautta on ollut havaittavissa lasten eriarvoistumista asuinkunnastaan riippuen. Kerhotoiminnan kehittäminen, ja sen liittyminen laajempaan kokonaisuuteen, on oltava nähtävissä jokaisella toiminnan tasolla.

Oppilaan näkökulma

Kerhotoiminnan laadukkuutta tulee arvioida ensisijaisesti oppilaiden antaman palautteen perusteella. Lapsen näkemystä ei tule väheksyä. Kerhotoimintaan osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen, joten lähes automaattisesti lähtökohtana voidaan pitää, että toiminta, jossa lapsi viihtyy, on laadukasta. Koulun kerhotoiminnan järjestämisen laatuksiteereistä onkin jokaisella tasolla oltava nähtävissä yhteys asiakaspalautteeseen.

Opetuksen järjestäjä

Laadukas kerhotoiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen tulee nivoutua valtakunnalliseen kehittämistoimintaan.

Huomioitava: Miten opetuksen järjestäjä on mukana valtakunnallisessa kehittämistoiminnassa?

Opetuksen järjestäjätaso ei saa vieraantua arjesta ja kuntalaisen tarpeista.

Huomioitava: Miten opetuksen järjestäjä saa tästä tietoa suoraan kerholaiselta tai hänen huoltajaltaan?

Koulu

Koulutason kerhotoiminnan suunnittelun on oltava aidosti osa toiminnan suunnittelua. Lukuvuosisuunnitelma sisältää jäsentynyttä kerhotoiminnan suuntaamisen työkalua lukuvuoden ajan toiminnalle. Rehtorin lisäksi koululla tulisi olla kerhotoiminnasta huolehtiva kerhovastaava.

Huomioitava: Miten koulun kerhotoiminnan toiminnanaikainen ohjaus on organisoitu?

Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa tulee olla joustavuutta reagoida erilaisiin muutoksiin lukuvuoden aikana. Palautetta tulee kerätä mahdollisimman ajantasaisesti, jotta toiminta ohjautuu ajoissa.

Huomioitava: Miten ja kuinka usein asiakaspalautte kerätään?

Lausunnon keskeinen sisältö

Lausunnossa esitetään huomioimaan erityisesti asiakaspalautteen keräämisen ja tässä oppilaan kokemuksen näkökulma toiminnan laadun arvioinnissa. Lisäksi lausunnossa painotetaan aamu- ja iltapäivä- sekä kerhotoiminnan koordinaation merkitystä. Myös tilojen asianmukaisesta suunnittelusta on huolehdittava peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhdessä.

Kajaanin kaupunki, sivistystoimiala 8.6.2012

Leila Lassila

aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattori

Pertti Määttä

rehtori, perusopetus